

EL PCB, ENCARA

Cros, altament tòxica

El PCB és un compost de més de 200 components químics, altament tòxic. Segons els ecologistes d'Alternativa Verda, l'empresa Cros, a Flix, en té d'emmagatzemat, arran d'uns contactes comercials amb l'URSS, «contracte que podia tenir relació amb la guerra química», a parer d'un portaveu verd.

Anna Permanyer

La cronologia de fugites i incendis en instal·lacions químiques a Europa ha estat, en els darrers mesos, força nombrosa. El 27 d'octubre, a Buchholz, Suïssa, un incendi va provocar la fuga d'un gas altament tòxic procedent del PCB usat com a aïllant en la indústria tèrmica. El 31 d'octubre la indústria química Ciba-Geigy del cantó suís de Basilea abocava, segons fons oficials, herbicides al Rin. L'empresa, però, deia haver canalitzat aquests herbicides a través de la depuradora municipal. De tota manera, el Rin va ser contaminat per l'abocament d'un herbicida classificat com a molt perillós, segons demostraven les anàlisis químiques.

A tot això, l'1 de novembre l'incendi d'un magatzem de la multinacional Sandoz, al sud de Basilea, va acabar de contaminar el Rin. Segons un estudi del departament del Medi Ambient de les Comunitats Europees l'índex de contaminació del riu s'havia disparat després d'aquests dos incidents. Les conseqüències encara són imprevisibles; de moment, ja s'han detectat peixos contaminats a França. Dos departaments d'Alsàcia han prohibit, per un termini de sis mesos, la pesca i el consum de peixos de riu. A Alemanya nombroses localitats han hagut de prescindir de l'ús d'aigua corrent. A més de França i l'RFA, també Holanda i Luxemburg estan afectades per l'emmetzinament del Rin.

Els quatre països afectats per la contaminació del riu busquen ara una solució urgent al seu problema. Un problema que es podria haver evitat en part si s'haguessin aplicat les mesures legals necessàries recomanades després de l'incident de Seveso, Itàlia, ara fa deu anys. La normativa jurídica que es recomanava per al tractament, el transport i l'emmagatzemament de productes tòxics perillosos tan sols ha estat aplicada a Dinamarca, França i el Regne Unit, i en part, a l'RFA.

Cal una adequació de la normativa jurídica que sobre els residus tòxics tenen els països europeus, tal com s'afirmava davant el Parlament europeu la setmana passada. Per al comissari del Medi Ambient de les comunitats europees, **Clinton Davis**, s'hauria de replantejar el concepte de seguretat nacional. Un concepte que hauria d'anar més enllà de l'estrictament militar i que abracés des dels temes econòmics fins als de l'equilibri ecològic.

El difícil control dels residus tòxics

A Catalunya són moltes les indústries que usen i fabriquen productes altament contaminants, i com diu **Santi Vilanova**, d'Alternativa Verda, «cal exigir un control d'aquests productes, DDT, endrin, aldrin, daldrin, PCB i altres. Hem de tenir en compte que les seves conseqüències són altament perilloses per al cicle biològic.»

A l'Estat espanyol, segons Alternativa Verda, es produeixen anualment més d'un milió de tones de productes

cancerígens, «malgrat que la legislació de la Comunitat Econòmica ho prohibeix explícitament. A l'Estat espanyol es continua fabricant DDT, que és prohibit per la CEE des de l'any 1971 i per un decret del Ministeri d'Agricultura de l'any 1976». El DDT és un insecticida que, en dosi inferior a un gram, no és tòxic, però de 10 a 30 grams és letal per a l'home. «Nosaltres sabem —diu **Santi Vilanova**— que anualment s'importen més de 500 tones de DDT i se'n fabriquen dins l'estat 7.500 tones per any.»

Quan es parla de residus tòxics, tot-

EL PCB

Particularment tòxic

El PCB són les sigles per les que es coneix un grup de més de 200 diferents components químics orgànics. Les seves propietats depenen de la quantitat i el grau de contingut de la molècula de clorat de biphenyl.

Les seves propietats

El PCB té un baix nivell d'inflamabilitat i és un bon conductor d'electricitat i calor. Els components químics del PCB són solubles en la majoria de solubles orgànics, però tenen una baixa solubilitat en aigua. El PCB és molt més barat que la resta de productes químics substituïtors.

Els seus usos

El PCB és utilitzat en la fabricació de plàstics, de paper de còpia, en lubricants, pintures, i com insecticida. En aquest ús la seva contaminació és inevitable. Quan el PCB s'usa en equipaments elèctrics, el risc de fuites és limitat.

¿Per què és dolent?

La seva alta solubilitat en els greixos facilita la bioconcentració en l'ecosistema. Els organismes que estiguin en contacte amb el PCB en tindran una més alta concentració en els seus teixits. El PCB pot ser particularment tòxic en certs organismes aquàtics.

S'ha comprovat que el PCB afecta la reproducció i el desenvolupament d'ocells i peixos. Pel que fa a les persones, el PCB penetra a través de la pell. L'any 1968, a Yusho, Japó, 15.000 persones van resultar intoxicades i 50 van morir per consumir arròs cuinat amb oli que contenia PCB. □

Toluè, a la fàbrica Cros. S'utilitza, entre altres coses, per a fabricar la trilita.

hom s'esvera en anomenar els PCB i PCT, dos productes altament contaminants en cas d'incendi en les instal·lacions que els emmagatzemin. Segons un informe elaborat per tres biòlegs britànics, encarregat per la CEE, s'especifica que «encara que la producció de PCB ha disminuït en gran mesura, encara n'hi ha grans quantitats emmagatzemades i en ús en els països europeus. Les quantitats totals giren al voltant de les 250.000 tones.»

La CEE ha emès dues directrius en relació a la restricció de l'ús del PCB per tal d'establir un pla que els elimini lentament. Ara bé, per acabar amb l'ús i l'emmagatzemament dels PCB s'ha de tenir en compte una sèrie de factors, com són les quantitats invo-

lucrades, la capacitat limitada dels dispositius adequats d'eliminació o la manca de fluids alternatius, entre altres. L'informe dels biòlegs britànics, entre ells el doctor **Bletchly**, destaca que «aquest esquema de reducció lenta només tindria èxit si fos obligatori i si es combinés amb la prohibició de la seva producció». Ara per ara encara no s'ha establert cap reglamentació que prohibeixi la producció dels PCB als països del Mercat Comú.

Pel que fa a l'Estat espanyol, «la Direcció General del Medio Ambiente sembla que té preparada una disposició per tal que les noves instal·lacions usin olis substitutius, com ara el de sílica, que són més costosos però no tòxics» ens comentava el secretari de la Junta de Residus de la Generalitat, **Ferran Ralea**. «La Generalitat —afegia— no té competència per prohibir la fabricació de PCB. El que sí pot fer és limitar-ne l'ús en territori català, i així ho ha fet.»

El passat 24 d'octubre es publicava al *Diari Oficial de la Generalitat* una ordre del Departament d'Indústria i Energia del 9 de setembre sobre limitació de l'ús de policlorobifenils —PCB— i dels policloroterfenils —PCT—.

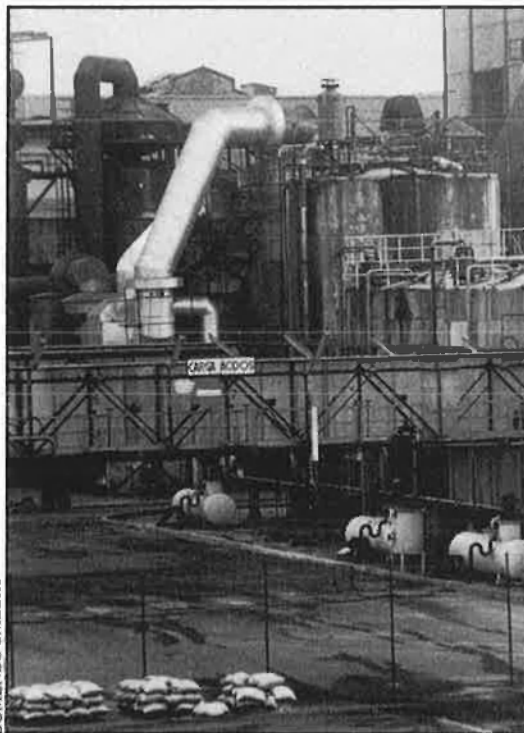
En aquesta ordre s'especifica que els PCB i els PCT «presenten uns riscos reconeguts com a perjudicials per al medi ambient i per a la salut humana, a causa de les emissions tòxiques que poden sobrevenir en cas d'incendi d'una instal·lació que incorpori PCB o PCT.» Així, per tal d'adaptar la legislació catalana a la directiva de la Comunitat Econòmica Europea s'estableix la prohibició d'utilització «en instal·lacions industrials d'aparells o fluids que continguin PCB, amb excepció dels monoclorobifenils i diclorobifenils». També es prohibeix l'ús de PCT i de preparats que continguin PCB o PCT en una quantitat superior al 0,01 en pes.

Aquest ordre afecta directament les indústries de nova instal·lació, ja que les fàbriques en funcionament actualment «queden autoritzades fins a la seva eliminació al final de la seva vida, o fins que una disposició oficial no en determini la substitució o l'adaptació a les prescripcions que s'estableixin.»

Els PCB de la Cros a Flix, un problema

L'informe dels biòlegs britànics sobre «Els problemes dels PCB en els països membres de la Comunitat Europea» revela que entre altres indústries europees, la Sociedad Anònima Cros a l'Estat espanyol ha produït PCB. L'informe afegeix: «El total de tones de PCB en ús o emmagatzemat a l'estat, segons informació obtinguda l'any 1985 de l'S. A. Cros, és de 39.090 tones.» Aquesta dada ha estat negada per l'empresa en una nota publicada als diaris la setmana passada.

La producció a l'ús de PCB a la planta que Cros té a Flix, la Ribera d'Ebre, és encara ara un tema a aclarir. Alternativa Verda assegura que «la Cros a Flix no només usa PCB, sinó que també en produeix i després no els destrueix. Això vol dir que emmagatzema uns productes altament

Cros, S. A., a Flix.

cancerígens que s'acumulen en el cicle biològic». EL TEMPS s'ha posat en contacte amb un directiu de la Cros a Flix, **García Tocado**, que ha afirmat que, de PCB, «no en fabriquem. N'havíem fabricat. No sé fins quan, fins fa uns anys, perquè aleshores se'n podia fabricar.» García Tocado no ha volgut parlar més, «el director és fora i jo no estic autoritzat a parlar sobre el tema, no puc dir-ne absolutament res. Només dir-li que les informacions dels diaris no s'apropen a la realitat.» Una realitat confusa. El mateix dia que manteníem aquesta curta conver-

sa amb el directiu de l'empresa a Flix sortia als mitjans de comunicació una circular de la Cros on «l'empresa admet haver produït, enguany, 90 tones d'uns olis tòxics coneguts com policlorofenils —PCB—. «En la mateixa nota es deia que les 90 tones de PCB s'havien venut a l'Estat espanyol. A tot això l'alcalde de Flix, **Pere Muñoz**, ens ha assenyalat que «en un principi no tenim constància que produeixin residus tòxics, sabem que sí que en tenen de químics. Fa dos anys que no en fan. Nosaltres tenim contactes amb els treballadors del comitè d'empresa de CCOO, i no en sabem res.»

«La Cros tenia un contracte amb la Unió Soviètica, que va acabar-se fa tres mesos, i fabricava PCB per la seva exportació a l'URSS. Nosaltres suposem que aquest contracte tenia relació amb la guerra química», afirma **Santi Vilanova**, d'Alternativa Verda. D'aquest contracte amb els soviètics se'ns ha dit de tot. D'entrada, la Cros a Flix no en vol parlar —el director és de viatge—. Per a l'alcalde de la localitat, «aquest contracte ja s'ha acabat i que jo tingui constància no era per fabricar PCB.» Alternativa Verda ens afirma tot el contrari, i a més, segons **Santi Vilanova**, «el fet que s'hagi acabat el contracte amb l'URSS no vol dir que hagin deixat de fabricar PCB.» La Junta de Residus de la Generalitat ens deia que «la planta de la Cros a Flix fabrica determinats hidrocarburs florats. Ells fabriquen uns productes que són autoritzats i s'ha dit, jo no puc concretar-ho ara, que la seva comercialització no està autoritzada a l'Estat espanyol, però sí a l'URSS, i això és el que fan».

En l'eliminació dels residus tòxics de la Cros també obtenim versions contradictòries. Mentre que Alternativa Verda assegura «que tenim constància que no són destruïts», l'empresa diu tot el contrari; que hi ha una certa quantitat emmagatzemada però, això sí, pendent de ser destruïda.

El que sí que hi ha a Flix és una incineradora que cal renovar. «La Junta de Residus hem requerit a la Cros la modificació de la instal·lació de destrucció de residus a Flix. Cal modernitzar-la per tal de complir el requeriment de destrucció d'aquests productes.» **Ferran Ralea** diu que la Junta de Residus està esperant el projecte d'adaptació de la incineradora, d'acord amb la nova llei. «Això és el que la Generalitat pot fer i fem, el que no podem fer és impedir-ne la fabricació, això compet al govern de l'estat.» □